

Ecologisch onderzoek

In opdracht van Stichting De Boom

Maart 2013

van den Bijtel ecologisch onderzoek

Ecologisch onderzoek

Landgoed Ringelpoel

gemeente Woudenberg

In opdracht van Stichting De Boom

Tekst:	H.J.V. van den Bijtel
Fotografie:	H.J.V. van den Bijtel (HB) en H. van de Vendel (HV)
Beopublicatie:	201318
Maart 2013	
Omslagfoto:	De te slopen woning aan de Rumelaarseweg 46 (HV)

van den **Bijtel** ecologisch **o**nderzoek

Uilenkamp 22
3972 XS Driebergen-Rijsenburg
tel./fax 0343 – 521021
e-mail h.j.v.vdbijtel@planet.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding	1
1.1	Aanleiding	1
1.2	Opdracht	2
1.3	Onderzoek	2
2	Gebiedsbeschrijving	3
2.1	Ligging en begrenzing	3
2.2	Inrichting	3
3	Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving	5
3.1	Bescherming van de wilde flora en fauna	5
3.2	De Flora- en Faunawet	5
3.2.1	De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen	5
3.2.2	De ontheffing	6
3.2.3	Huidige toepassing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen	8
4	Resultaten van het onderzoek	9
4.1	Flora	9
4.2	Zoogdieren	9
4.2.1	Gebruik van het gebied door das	10
4.2.2	Gebruik van het gebied door vleermuizen	10
4.3	Vogels	11
4.4	Reptielen en amfibieën	12
4.5	Insecten	12
5	Plannen voor de locaties op het landgoed Ringelpoel	14
5.1	Sloop en nieuwbouw	14
5.2	Mogelijke effecten van de plannen voor flora en fauna	14
6	De resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet: de natuurtoets	15
6.1	Strikter beschermde soorten	15
6.2	Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten	16
6.3	Is een ontheffing nodig?	18
7	Mitigerende maatregelen	19
8	Conclusies	20
9	Geraadpleegde literatuur	21

Bijlage

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

In verband met de bouw van een ecoduct over rijksweg A12 zullen de woning en overige opstallen op het perceel Rumelaarseweg 46, gelegen op het landgoed Ringelpoel, in de gemeente Woudenberg worden gesloopt. Deze woning ligt namelijk pal naast het inmiddels voltooide ecoduct. De woning zal worden herbouwd op een ca. 1000 meter noordelijk van de huidige locatie gelegen perceel, de locatie Ruimzicht. In de huidige situatie is dit perceel in gebruik als maisakker en wordt omsloten door kleine bospercelen en een bomenlaan.

De locatie van de huidige woning grenst aan ecologische verbindingzone 17 die de bermen van de spoorlijn Utrecht-Arnhem en rijksweg A12 omvat en onderdeel is van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). De nieuwe locatie ligt in een gebied met een afwisseling van graslanden, akkers en vochtige tot natte bospercelen. Eertijds waren in dit gebied ook kleine perceeltjes vochtige tot natte heide aanwezig. Het landgoed Ringelpoel ligt buiten de EHS, evenals de geplande nieuwbouwlocatie voor de woning, de locatie Ruimzicht.

Ten behoeve van de verdere planontwikkeling en uitvoering van de plannen dient in het kader van de verplichtingen uit de Flora- en Faunawet zowel op de locatie van de bestaande woning als op de geplande nieuwbouwlocatie onderzoek te worden uitgevoerd naar het voorkomen van strikter beschermde soorten. Daartoe heeft Stichting De Boom eind mei 2012 opdracht gegeven voor het uitvoeren van een ecologisch onderzoek op zowel de locatie van de bestaande woning als van de geplande nieuwbouwlocatie.

De geplande nieuwbouwlocatie ligt op een perceel dat omsloten wordt door een bosperceel en een oude eikenlaan (Rumelaarseweg) en in de huidige situatie in gebruik is als maisakker (HB)

1.2 Opdracht

De opdracht bestaat uit het uitvoeren van een ecologisch onderzoek conform de geldende onderzoeksrichtlijnen en -protocollen waarin een natuurtoets in het kader van de Flora- en Faunawet is opgenomen.

De natuurtoets moet inzicht geven in de volgende aspecten:

- de effecten van de plannen op beschermde soorten;
- de gevolgen van de plannen in relatie tot de Flora- en Faunawet (voor welke soorten dient ontheffing ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd), en
- de mogelijkheden eventuele nadelige effecten van de plannen voor de beschermde soorten te minimaliseren of op te heffen, en daaraan gekoppeld, de mogelijkheden voor het treffen van eventuele compenserende en mitigerende maatregelen.

1.3 Onderzoek

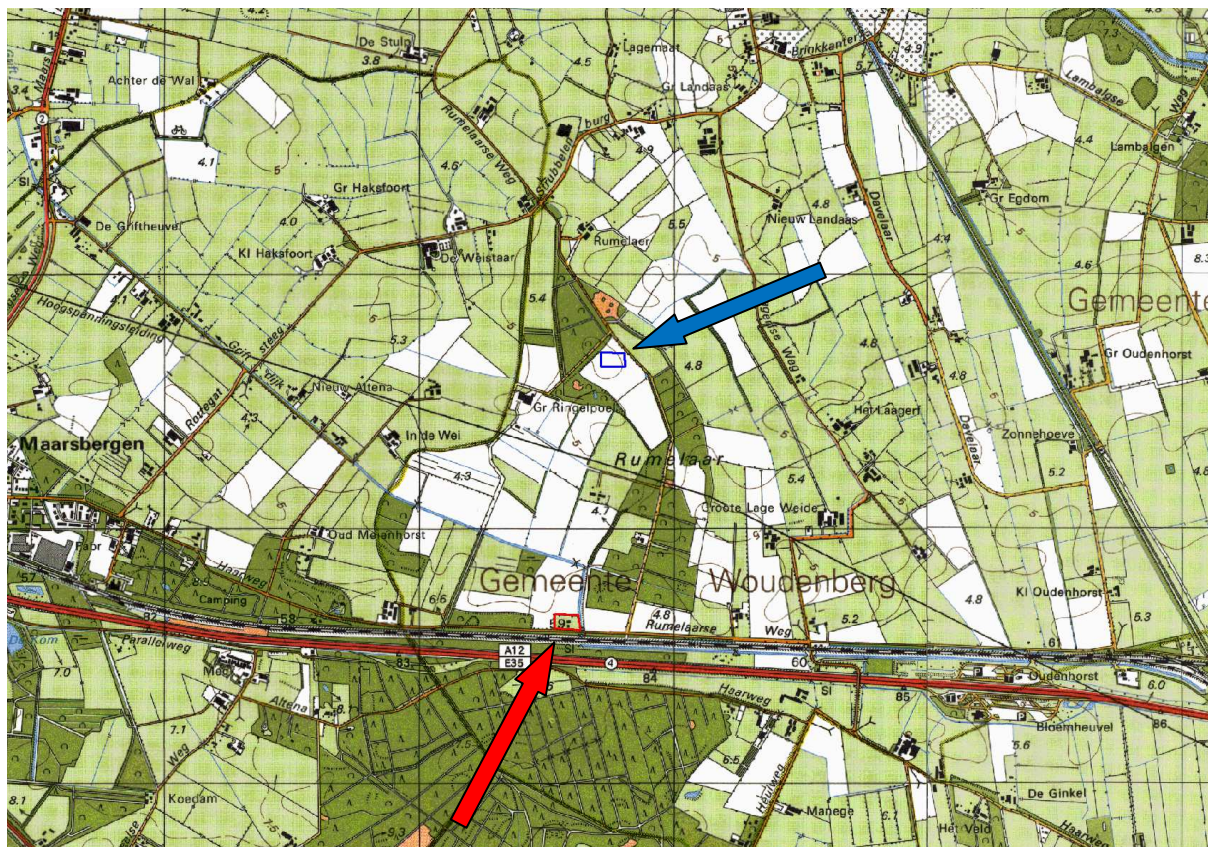
In de periode juni tot oktober 2012 zijn zeven, deels gecombineerde bezoeken aan het gebied gebracht. Aan de locatie Rumelaarseweg 46 zijn vijf bezoeken in de zeer vroege ochtend of de late avond gebracht en twee bezoeken overdag. Aan de locatie Ruimzicht zijn vijf bezoeken gebracht, drie in de zeer vroege ochtend of de late avond en twee overdag. Tijdens de bezoeken in de zeer vroege ochtend of de late avond is onderzoek uitgevoerd naar (nachtactieve) vogels en vleermuizen. Gedurende de daglichturen is onderzoek verricht naar planten, zoogdieren (nesten, sporen), vogels, reptielen, amfibieën en insecten. Voor het onderzoek naar het voorkomen en de aanwezigheid van mogelijke verblijfplaatsen van vleermuizen is gebruikgemaakt van batdetectoren (Pettersson D240x en D1000x). Beide detectoren beschikken over zowel een heterodyne- als een time expansion-functie en de mogelijkheid voor het opnemen van geluiden. De Pettersson D1000x beschikt bovendien nog over een derde methode (frequentiedelen) om het ultrasone geluid van vleermuizen hoorbaar te maken. Het onderzoek naar vleermuizen is uitgevoerd conform het vleermuizenprotocol (Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging 2012).

2 Gebiedsbeschrijving

2.1 Ligging en begrenzing

Rumelaarseweg 46 Dit gebied ligt in een betrekkelijk kleinschalig agrarisch gebied met een afwisseling van akkers, graslanden, houtsingels, bospercelen en verspreide bebouwing (figuur 1). Aan de noordzijde grenst het perceel aan agrarisch gebruikte gronden (akkerland), aan de oostzijde aan de Grift, aan de zuidzijde aan de Rumelaarseweg en aan de westzijde aan het ecoduct over de spoorlijn Utrecht-Arnhem en rijksweg A12 (nog niet op kaart). Het ecoduct is aangelegd op de uitloper van de akker direct ten westen van het perceel Rumelaarseweg 46. Het perceel heeft een oppervlakte van ca. 0,6 ha.

Locatie Ruimzicht De locatie Ruimzicht ligt op een maisakker die aan de zuidwest- en noordwestzijde omsloten wordt door bospercelen. Aan de noordoostzijde grenst het perceel aan de Rumelaarseweg-noord, een laan met oude eiken die ter hoogte van het plangebied halfverhard is. Zuidoostelijk van de locatie ligt het overige deel van de maisakker die over een afstand van ca. 400 meter naar het zuid(oost)en doorloopt. Omdat de precieze locatie voor de nieuwbouw nog niet bekend is, is het gehele noordelijke deel van de akker onderzocht. In figuur 1 is de locatie indicatief weergegeven met een blauwe rechthoek. De onderzochte oppervlakte van de akker bedraagt ca. 1,5 ha.

Figuur 1. Ligging van de planlocaties

Het perceel Rumelaarseweg 46 is rood omlijnd; de nieuwbouwlocatie is indicatief aangegeven met een blauwe rechthoek

Schaal ca. 1 : 20.000. Copyright 2004 Dienst voor het Kadaster en Openbare Registers, Apeldoorn

2.2 Inrichting

Rumelaarseweg 46 Op dit perceel staat een woonhuis met een met pannen gedekt pultdak. Pal ten noorden van het woonhuis staat een stenen schuur, eveneens met een pannen-gedekt pultdak. De schuur is aan de noordzijde voorzien van een opslagruimte met houten wanden en een golfplatendak. Aan de oostgevel is een houten uitbouw aanwezig die toegang geeft tot de zolder.

Aan de voorzijde en opzij van het huis is een siertuin aanwezig. Op het erf staan een notenboom en enkele fruitbomen. Op de gronden ten noorden van de schuur lag eertijds vermoedelijk een moestuin. In de huidige situatie is dit deel begroeid met ruigte. Er groeien hier een grote seringenstruik en een hazelaar. Langs de noordrand van het oostelijke perceel ligt een ruigte met enig struweel. Hier staat ook nog een vervallen houten schuurtje. Het gehele perceel, inclusief de graslanden, wordt omzoomd door een singel van vrij jonge eiken.

Locatie Ruimzicht Deze locatie ligt op een maisakker, die aan de zuidwest- en noordwestzijde grenst aan een vochtig bosperceel. Dit bos bestaat voornamelijk uit loofhout (eiken) maar er komen ook enkele naaldbomen voor. De maisakker wordt aan de oostzijde begrensd door een oude eikenlaan, de Rumelaarseweg noord.

De Rumelaarseweg wordt omzoomd door oude eiken en is ter hoogte van de locatie Ruimzicht halfverhard (HB)

3 Bescherming van soorten en leefgebieden: wet- en regelgeving

3.1 Bescherming van de wilde flora en fauna

De wilde flora en fauna worden beschermd door verschillende internationale en nationale verdragen, richtlijnen en wetten. De belangrijkste hiervan zijn de Vogelrichtlijn, de Habitatrichtlijn en de Flora- en Faunawet.

De Vogelrichtlijn is een Europese richtlijn die bescherming biedt aan de inheemse wilde vogels en hun leefgebieden (middels de aanwijzing van Vogelrichtlijngebieden) binnen het grondgebied van de lidstaten van de Europese Unie.

De Habitatrichtlijn, eveneens een Europese richtlijn, biedt bescherming aan de leefgebieden van de wilde flora en fauna door de aanwijzing van zogeheten Habitatrichtlijngebieden en aan bepaalde individuele soorten. Deze soorten zijn ondergebracht in een aantal bijlagen waarvoor verschillende beschermingsregimes gelden. Voor soorten die zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn geldt het zwaarste beschermingsregime. Indien in een te ontwikkelen gebied een soort voorkomt die is opgenomen in Bijlage IV, kan deze ontwikkeling alleen plaatshebben als voldaan wordt aan een aantal strikte voorwaarden.

De Flora- en Faunawet is een Nederlandse wet waarin een aantal oude wetten (onder andere de Jachtwet, de Vogelwet en de Natuurbeschermingswet) is samengevoegd en waarin tevens belangrijke bepalingen uit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn zijn opgenomen. In de volgende paragraaf wordt nader ingegaan op de belangrijkste bepalingen van de Flora- en Faunawet.

Rode Lijsten. Naast deze wetten en richtlijnen waarin de bescherming van de inheemse wilde planten en dieren wordt geregeld, zijn ook de zogeheten Rode Lijsten nog van betekenis. Rode Lijsten zijn lijsten met soorten die in hun voortbestaan bedreigd worden en zijn een uitvloeisel van de Conventie van Bern uit 1982. Ze worden gezien als een belangrijk instrument voor soortbescherming. Soorten die op een Rode Lijst zijn opgenomen, zijn niet automatisch beschermd maar krijgen in het natuurbeleid wel extra aandacht. Ruimtelijke ontwikkelingen die gepland zijn in gebieden waar groeiplaatsen of leefgebieden van Rode Lijst-soorten aanwezig zijn, dienen zeer zorgvuldig te worden uitgevoerd.

Oranje Lijsten. Dit zijn lijsten met soorten, zowel planten als dieren, die in de provincie Utrecht in hun voortbestaan bedreigd worden dan wel potentieel bedreigd worden. In de Oranje Lijsten is tevens aangegeven welke soorten speciale aandacht krijgen in het natuurbeleid van de provincie Utrecht (aandachtsoorten en prioritaire soorten).

3.2 De Flora- en Faunawet

3.2.1 De Flora- en Faunawet en ruimtelijke ontwikkelingen

In de Flora- en Faunawet zijn twee belangrijke principes vastgelegd en wel (1) dat dieren ook beschermd dienen te worden omdat hun bestaan waardevol is en (2) dat een ieder de plicht heeft voldoende zorg in acht te nemen voor de in het wild levende dieren en planten en voor hun directe leefomgeving (zorgplichtbepaling). Hieruit voortvloeiende zijn in de wet verbodsbepalingen opgenomen. Hiervan zijn, zeker in relatie tot ruimtelijke ontwikkelingen, de verbodsbepalingen op handelingen die het voortbestaan van planten en dieren in gevaar kunnen brengen, de belangrijkste (zie kader).

Verbodsbepalingen Flora- en Faunawet

Bepalingen betreffende planten op de groeiplaats (artikel 8):

- Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse soort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Bepalingen betreffende dieren in hun natuurlijke leefomgeving (artikel 9 - 12):

- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.
- Het is verboden dieren behorende tot een beschermde inheemse soort opzettelijk te verontrusten.
- Het is verboden nesten, hollen of andere voortplantingsplaatsen of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.
- Het is verboden eieren van dieren behorende tot een beschermde inheemse soort te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

Bij ruimtelijke ontwikkelingen, waartoe ook de plannen voor de locaties op het landgoed Ringelpoel moeten worden gerekend, dient vooraf beoordeeld te worden welke negatieve gevolgen de ingrepen zouden kunnen hebben voor de eventueel aanwezige beschermde inheemse soorten. De verantwoordelijkheid hiervoor ligt bij de initiatiefnemer van het betreffende project.

Bij de uitwerking van plannen of bij de planning van werkzaamheden is het van belang dat de volgende aspecten duidelijk worden:

- Welke beschermde dier- en plantensoorten komen in en nabij het plangebied voor?
- Leidt het realiseren van de plannen of de uitvoering van de geplande werkzaamheden tot handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet betreffende planten op hun groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving?
- Kunnen de plannen of de voorgenomen werkzaamheden zodanig aangepast worden dat dergelijke handelingen niet of in mindere mate gepleegd worden?
- Is om de plannen te kunnen uitvoeren of de werkzaamheden te kunnen verrichten ontheffing (ex. art. 75 van de Flora- en Faunawet) van de verbodsbepalingen betreffende planten op de groeiplaats of dieren in hun natuurlijke leefomgeving vereist?

3.2.2 De ontheffing

Indien de uitvoering van de plannen en werkzaamheden leidt tot handelingen die de Flora- en Faunawet verbiedt, dient hiervoor bij Dienst Regelingen, de uitvoeringsinstantie van het Ministerie van LNV die hiermee belast is, een ontheffing te worden aangevraagd. Deze ontheffing dient te worden aangevraagd vóórdat met de daadwerkelijke uitvoering van de werkzaamheden wordt begonnen. Aangezien er met de beoordeling van een ontheffingaanvraag enige tijd gemoeid is, is het verstandig deze aanvraag tijdig in te dienen. Verstrekt er evenwel teveel tijd (een jaar of meer) tussen de aanvraag en het begin van de werkzaamheden, dan kunnen er zich met betrekking tot het voorkomen van planten en dieren alweer de nodige veranderingen hebben voorgedaan.

Bij de beoordeling van ontheffingaanvragen wordt onderscheid gemaakt in vier categorieën van soorten:

1. Soorten genoemd in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur aangewezen bedreigde soorten. Ontheffing kan worden verleend, indien:
 - er geen andere bevredigende oplossing bestaat, en
 - er sprake is van dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard, en voor het milieu gunstige effecten, en
 - er geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
2. Soorten die niet zijn opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn en die niet ingevolge artikel 75, vijfde lid, bij algemene maatregel van bestuur zijn aangewezen, met uitzondering van beschermde inheemse vogels. Ontheffing kan worden verleend, indien geen afbreuk wordt gedaan aan een gunstige staat van instandhouding van de soort.
3. Beschermde inheemse vogels. De hier bedoelde dwingende redenen van groot openbaar belang kunnen geen grond zijn voor het verlenen van een ontheffing. De Europese Vogelrichtlijn staat dat niet toe.
4. Voor meer algemene soorten zal een vrijstelling gelden. Dergelijke soorten mogen dan worden verstoord, verjaagd of verplaatst van plekken waar ruimtelijk wordt ingegrepen. Daarvoor is dan geen ontheffing vereist.

In februari 2005 is de AMvB art. 75, ook wel het Besluit Vrijstelling Beschermde Dier- en Plantensoorten, in werking getreden. Dit besluit maakt het mogelijk dat vrijstelling wordt verleend voor het aanvragen van een ontheffing van de Flora- en Faunawet. In de toelichtende brochure op de 'AMvB art. 75' (LNV 2005) is middels tabellen - die corresponderen met de bijlagen uit de AMvB - een handzaam overzicht gegeven van de beschermingsregimes die gelden voor de verschillende soorten.

Voor veelvoorkomende beschermde soorten, opgenomen in Tabel 1 van de AMvB art. 75, geldt een algemene vrijstelling, dat wil zeggen dat er voor deze soorten geen ontheffing van de Flora- en Faunawet hoeft te worden aangevraagd. Voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75 geldt eveneens een algemene vrijstelling, mits de geplande werkzaamheden worden uitgevoerd conform bepaalde richtlijnen die zijn vastgelegd in een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Voor soorten uit Tabel 3 van de AMvB art. 75 geldt in het geval van bestendig beheer en gebruik een vrijstelling mits er gewerkt wordt conform de richtlijnen van een ministerieel goedgekeurde gedragscode. Beschikt men niet over een dergelijke gedragscode, dan dient een ontheffing van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet te worden aangevraagd indien overtreding hiervan te verwachten is. (NB. Dit geldt ook voor soorten uit Tabel 2 van de AMvB art. 75.) Is er sprake van ruimtelijke ontwikkeling of inrichting, waartoe ook de plannen voor de locaties op het landgoed Ringelpoel gerekend moeten worden, in een gebied waar soorten voorkomen uit Tabel 3 van de AMvB art. 75, dan is altijd een ontheffing nodig, mits er natuurlijk sprake is van handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet.

De aanvraag van een ontheffing van de Flora- en Faunawet dient vergezeld te gaan van een activiteitenplan. In een activiteitenplan moeten onder andere de uitkomsten van een recente inventarisatie van planten en dieren op de geplande locatie (een lijst met de aanwezige beschermde soorten, waarin is aangegeven op grond van welke wettelijke bepaling(en) deze soorten beschermd zijn), een beschrijving van de te verwachten schade aan de beschermde planten en dieren, een beschrijving hoe de schade tot een minimum beperkt kan worden, een planning van de uit te voeren werkzaamheden en een compensatieplan zijn opgenomen.

3.2.3 Huidige toepassing Flora- en Faunawet bij ruimtelijke ingrepen

In 2009 is de toepassing van de Flora- en Faunawet naar aanleiding van twee uitspraken van de Raad van State betreffende de beoordeling van ontheffingen voor ruimtelijke ingrepen aangepast. Dit is ook van belang voor ook de plannen voor de locaties op het landgoed Ringelpoel aangezien dit werk gekarakteriseerd moet worden als een ruimtelijke inrichting of ontwikkeling. In de onderstaande passages die zijn overgenomen uit een brief van Dienst Regelingen (2009) wordt de huidige toepassing nader toegelicht.

Raad van State: bij ruimtelijke ingreep geen ontheffing belang j

Door een uitspraak van de Raad van State kunt u voor soorten uit Bijlage IV van de Habitatrichtlijn alleen nog ontheffing krijgen voor een belang dat is opgenomen in de Habitatrichtlijn. U kunt hierdoor geen ontheffing meer aanvragen op basis van belang j 'de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling'. Belang j staat namelijk niet in de Habitatrichtlijn, maar in het Besluit vrijstelling beschermde dier- en plantensoorten. Deze manier van beoordelen stemt volgens de Raad van State echter niet overeen met de Europese regelgeving. Daarom kunnen wij voor Bijlage IV-soorten geen ontheffing meer verlenen voor een ruimtelijke ingreep op basis van belang j.

Raad van State: bij vogels geen ontheffing belang e en j

Tast u door een ruimtelijke ingreep nesten aan van vogels of het bijbehorende essentiële leefgebied? Dan kunt u voor vogels naast belang j, ook geen ontheffing aanvragen op basis van belang e 'dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten'. De Raad van State heeft in haar uitspraak bepaald dat u voor vogels alleen nog ontheffing kunt krijgen op grond van een belang dat staat in de Vogelrichtlijn. Belang e en j staan beide niet in de Vogelrichtlijn. Dit betekent dus dat u op basis van deze belangen geen ontheffing meer kunt krijgen voor vogels.

Nieuwe aanpak beoordeling bij ruimtelijke ingrepen

Door de uitspraken van de Raad van State moet Dienst Regelingen de beoordeling aanpassen van de ontheffingsaanvragen voor ruimtelijke ingrepen. Gaat u een ruimtelijke ingreep uitvoeren en zijn er beschermde soorten in het plangebied? Dan heeft u voortaan twee mogelijkheden bij uw ontheffingsaanvraag.

1. Voorkom overtreding van de Flora- en faunawet. U laat uw voorgenomen mitigerende maatregelen beoordelen door Dienst Regelingen. Als deze voldoende zijn krijgt u een beschikking met daarin de goedkeuring van uw maatregelen. De goedkeuring krijgt u in de vorm van een afwijzing van uw ontheffingsaanvraag. U heeft namelijk geen ontheffing nodig doordat u met uw maatregelen overtreding van de Flora- en faunawet voorkomt. U mag uw werkzaamheden dus gaan uitvoeren.
2. Zijn mitigerende maatregelen niet mogelijk? Dan volgt een volledige beoordeling voor ontheffing.

In 2012 heeft de Raad van State een streep gezet door de bovenstaande werkwijze (ABRvS 15 februari 2012, JM 2012/54). De rechter is van oordeel dat als mitigerende maatregelen nodig zijn, er impliciet sprake is van overtreding van de verbodsbepalingen. En dus moet er een 'gewone' ontheffing worden aangevraagd. De praktijk van de zogeheten 'positieve afwijzing' is hiermee van de baan. Nog onduidelijk is hoe deze uitspraak door de Dienst Regelingen wordt toegepast op de uitvoeringspraktijk van de Flora- en Faunawet.

4 Resultaten van het onderzoek

4.1 Flora

Op de beide locaties zijn in totaal 193 plantensoorten vastgesteld; 183 op de Rumelaarseweg en 23 op de locatie Ruimzicht (bijlage 1). Op de locatie Rumelaarseweg is één licht beschermde soort vastgesteld: het akkerklokje. Het betreft hier vermoedelijk verwilderde exemplaren uit de tuin rond het woonhuis. Er zijn geen planten aangetroffen die als bedreigd of ernstig bedreigd zijn opgenomen op de Rode of Oranje Lijst. Wel komen er enkele soorten voor die zijn opgenomen in lichtere categorieën van de Oranje Lijst (tabel 1).

Nederlandse naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Akkerklokje		KW	1	x	
Bergbasterdwederik		KW		x	
Geoord helmkruid		KW		x	
Groene naalbaar		KW			x
Grote ereprijs		KW			x
Heggenduizendknoop		GE		x	
Kleine brandnetel		GE		x	
Klimopereprijs		KW		x	
Vroegeling		GE		x	
Zwaluwtong		GE			x

Tabel 1. Vastgestelde plantensoorten die zijn opgenomen op de Rode of Oranje Lijst

De soorten waarbij in de kolom F&F een cijfer staat, zijn beschermd krachtens de Flora- en Faunawet; het cijfer verwijst naar de tabel (toelichtende brochure; LNV 2005) waarin ze zijn opgenomen en daarmee naar de striktheid van de bescherming.

De soorten waarbij in de kolommen Rode Lijst of Oranje Lijst de afkorting KW (kwetsbaar) of GE (gevoelig) staat, zijn opgenomen in deze lijsten. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging.

Als er bij een soort een kruisje staat in de kolom Rumelaarseweg en/of Ruimzicht, komt de betreffende soort op deze locatie voor.

4.2 Zoogdieren

In het onderzoeksgebied zijn dertien soorten zoogdieren vastgesteld, zeven op de Rumelaarseweg en dertien op de locatie Ruimzicht (tabel 2). Van de aangetroffen soorten zijn er vijf strikt beschermd, te weten das en de vleermuis. De vleermuis zijn bovendien opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. Twee van de waargenomen soorten zijn opgenomen op de Rode en/of de Oranje Lijst, te weten rosse vleermuis en das.

Nederlandse naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Egel			1	x	x
Gewone/tweekleurige bosspitsmuis			1		x
Mol			1	x	x
Ruige dwergvleermuis			3-IV		x
Gewone dwergvleermuis			3-IV	x	x
Rosse vleermuis	KW	4	3-IV	x	x
Laatvlieger			3-IV		x
Haas			1	x	x
Rosse woelmuis			1	x	x
Bosmuis			1	x	x
Vos			1		x
Das		3	3-I		x
Ree			1		x

Tabel 2. (vorige pagina) Vastgestelde zoogdieren

De soorten waarbij in de kolom F&F een cijfer staat, zijn beschermd krachtens de Flora- en Faunawet; het cijfer verwijst naar de tabel (toelichtende brochure; LNV 2005) waarin ze zijn opgenomen en daarmee naar de striktheid van de bescherming. Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 3 van de AMvB art. 75 geeft het Romeinse cijfer aan of de soort wel (IV) of niet (I) is opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn.

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst of Oranje Lijst de afkorting KW (kwetsbaar) of een 3 (bedreigd) of een 4 (potentieel bedreigd) staat, zijn opgenomen in deze lijsten. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging.

Als er bij een soort een kruisje staat in de kolom Rumelaarseweg en/of Ruimzicht, komt de betreffende soort op deze locatie voor.

4.2.1 Gebruik van het gebied door das

Op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn geen sporen van gebruik door dassen aangetroffen. Echter, aangezien er op korte afstand van deze locatie een dassenburcht ligt, is het aannemelijk dat dassen voor de aanleg van het ecoduct nu en dan foerageerden in de vochtige graslanden op het perceel. Als de werkzaamheden voltooid zijn, zullen ze dat vermoedelijk weer gaan doen.

Omdat de dassen de burcht nabij deze locatie zijn blijven gebruiken, ondanks het feit dat de graslanden op het perceel Rumelaarseweg 46 voor de dieren minder goed bereikbaar waren, kan geconcludeerd worden dat deze geen essentieel foerageergebied vormen. Door de voorgenomen sloop van de bebouwing op het perceel Rumelaarseweg 46 zal de situatie voor deze soort na uitvoering van de plannen naar alle waarschijnlijkheid verbeteren.

Op de locatie Ruimzicht zijn in september zowel prenten als vraatsporen van dassen aangetroffen. De soort foerageert waarschijnlijk nu en dan in de maisakker. Het bebouwen van een (klein) deel van de maisakker zal niet leiden tot een wezenlijke aantasting van het foerageergebied van de das, omdat er in de directe omgeving veel maisakkers liggen die als alternatief foerageergebied kunnen fungeren.

4.2.2 Gebruik van het gebied door vleermuizenKraamkolonies en zomerverblijven

Noch op het perceel Rumelaarseweg 46, noch op de locatie Ruimzicht zijn kraamkolonies of zomerverblijven van vleermuizen vastgesteld. Op de locatie Ruimzicht zijn geen objecten aanwezig die als verblijf dienst kunnen doen.

Winterverblijf

Noch op het perceel Rumelaarseweg 46, noch op de locatie Ruimzicht zijn winterverblijven van vleermuizen vastgesteld. Op de locatie Ruimzicht zijn geen objecten aanwezig die als verblijf dienst kunnen doen.

Paarverblijven en zwermplaatsen

Noch op het perceel Rumelaarseweg 46, noch op de locatie Ruimzicht zijn paarverblijven en zwermplaatsen van vleermuizen vastgesteld. Op de locatie Ruimzicht zijn geen objecten aanwezig die als verblijf dienst kunnen doen.

Jachtgebieden

Op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn tijdens de veldbezoeken nu en dan gedurende korte tijd jagende gewone dwergvleermuizen gezien. De dieren kwamen meestal vanuit het zuidwesten of westen aanvliegen, maakten een paar lussen over het perceel en vlogen vervolgens in noordelijke richting weg. Er werd nooit langer dan een paar minuten gejaagd en het betrof altijd maar één dier per waarneming. Alle dwergvleermuizen joegen op korte afstand van de bosranden (tot maximaal ca. 30 meter uit de bosrand).

Op de locatie Ruimzicht zijn vier soorten jagende vleermuizen waargenomen. Van de gewone dwergvleermuis is af en toe een jagend dier vastgesteld, evenals van de ruige dwergvleermuis. Alle dwergvleermuizen joegen op korte afstand van de bosranden (tot maximaal ca. 30 meter uit de bosrand).

De rosse vleermuis is tijdens alle bezoeken waargenomen. In augustus zijn hier maximaal zeven exemplaren gezien. De meeste dieren joegen boven de akker in de nabijheid van de laan, die ze ook regelmatig overstaken om boven de aangrenzende graslanden te jagen. Van de laatvlieger zijn tijdens drie bezoeken jagende dieren waargenomen. In juli zijn maximaal twee jagende dieren vastgesteld, tijdens de beide andere bezoeken één. De dieren gebruikten tijdens de jacht de gehele akker.

De jachtgebieden op beide locaties worden door kleine aantallen vleermuizen en meest gedurende korte tijd gebruikt. Het gaat hierbij dan ook niet om essentiële, veel gebruikte foerageergebieden, die in de zin van de Flora- en Faunawet kunnen worden opgevat als vaste verblijfplaatsen.

Vliegroutes

Op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn geen waarnemingen verricht die duiden op de aanwezigheid van vliegroutes. Er zijn op deze locatie ook geen doorlopende structuren aanwezig die als vliegroutes kunnen worden gebruikt. Een dergelijke structuur komt wel voor nabij de locatie Ruimzicht, te weten de doorgaande eikenlaan (Rumelaarseweg) langs de oostzijde van de locatie. Echter, ook hier zijn geen waarnemingen verricht die duiden op de aanwezigheid van vliegroutes.

4.3 Vogels

Op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn vijftien broedvogelsoorten vastgesteld (tabel 3). Op de locatie Ruimzicht komt geen enkele broedvogel voor. Wel wordt hier veelvuldig gevoerageerd door broedvogels die in de aangrenzende bossen broeden.

Alle Nederlandse (broed)vogels zijn gedurende het broedseizoen strikt beschermd krachtens de Europese Vogelrichtlijn (en de Flora- en Faunawet). Eén van de aangetroffen soorten is opgenomen op de Rode Lijst. Op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn geen soorten aanwezig waarvan de nesten jaarrond beschermd zijn.

Nederlandse naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Grauwe vliegenvanger	GE		x	
Groenling			x	
Heggenmus			x	
Houtduif			x	
Koolmees			x	
Merel			x	
Pimpelmees			x	
Roodborst			x	
Spreeuw			x	
Staartmees			x	
Tijftjaf			x	
Vink			x	
Winterkoning			x	
Witte kwikstaart			x	
Zanglijster			x	

Tabel 3. Vastgestelde vogelsoorten

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst of Oranje Lijst de afkorting GE (gevoelig) staat, zijn opgenomen in deze lijsten. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging. Als er bij een soort een kruisje staat in de kolom Rumelaarseweg en/of Ruimzicht, komt de betreffende soort op deze locatie voor.

4.4 Reptielen en amfibieën

Op geen van beide locaties zijn reptielen aangetroffen en alleen op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn amfibieën waargenomen, en wel gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker. Van deze soort zijn zowel volwassen als juveniele dieren vastgesteld. Mogelijk planten alle drie soorten zich voor in de Grift. Het perceel zelf heeft een functie als landbiotoop en mogelijk ook als overwinteringslocatie.

De in het gebied aanwezige amfibieën zijn licht beschermd. Voor deze soorten is een algemene vrijstelling van toepassing.

4.5 Insecten

Op de locaties zijn vijftien soorten dagvlinders, eenentwintig soorten waterjuffers en libellen en acht soorten sprinkhanen vastgesteld (tabel 4). Alle soorten komen voor op het perceel Rumelaarseweg 46; op de locatie Ruimzicht zijn slechts enkele soorten vastgesteld. Geen van de vastgestelde soorten is beschermd krachtens de Flora- en Faunawet. Wel komen er drie soorten waterjuffers en libellen voor die zijn opgenomen op de Rode of Oranje Lijst.

Op het perceel Rumelaarseweg 46 komt het koevinkje algemeen voor. Tijdens het veldbezoek in juli zijn op de graslanden aan weerszijden van het woonhuis zestien exemplaren geteld (HB)

Nederlandse naam	Rode Lijst	Oranje Lijst	F&F	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Dagvlinders					
Atalanta				x	
Bont zandoogje				x	
Boomblauwtje				x	
Bruin zandoogje				x	
Citroenvlinder				x	
Dagpauwoog				x	
Eikenpage				x	
Gehakkelde aurelia				x	
Groot koolwitje				x	
Klein geaderd witje				x	x
Klein koolwitje				x	x
Kleine vos				x	
Kleine vuurvinder				x	
Koevinkje				x	
Zwartsprietdikkopje				x	
Waterjuffers en libellen					
Azuurwaterjuffer				x	
Blauwe glazenmaker				x	x
Bloedrode heidelibel				x	
Bruine glazenmaker				x	x
Bruinrode heidelibel				x	
Gewone oeverlibel				x	
Gewone pantserjuffer				x	
Grote keizerlibel		4		x	
Grote roodoogjuffer				x	
Houtpantserjuffer				x	x
Lantaarntje				x	
Paardenbijter				x	x
Platbuik				x	
Steenrode heidelibel				x	x
Tangpantserjuffer		4		x	
Tengere pantserjuffer	KW	2		x	
Variabele waterjuffer				x	
Vuurjuffer				x	
Watersnuffel				x	
Weidebeekjuffer				x	
Zwarte heidelibel				x	
Sprinkhanen					
Boskrekel				x	
Bruine sprinkhaan				x	x
Gewoon doorntje				x	
Gewoon spitskopje				x	x
Grote groene sabelsprinkhaan				x	
Kustsprinkhaan				x	
Ratelaar				x	
Struiksprinkhaan				x	

Tabel 4. Vastgestelde insecten

De soorten waarbij in de kolom Rode Lijst of Oranje Lijst de afkorting KW (kwetsbaar) of een 2 (sterk bedreigd) of een 4 (potentieel bedreigd) staat, zijn opgenomen in deze lijsten. De aanduidingen verwijzen naar de mate van bedreiging.

Als er bij een soort een kruisje staat in de kolom Rumelaarseweg en/of Ruimzicht, komt de betreffende soort op deze locatie voor.

5 Plannen voor de locaties op het landgoed Ringelpoel

5.1 Sloop en nieuwbouw

Stichting De Boom is voornemens het woonhuis en de schuur aan de Rumelaarseweg 46 te slopen. Voor de toekomstige inrichting en het gebruik van de vrijgekomen gronden zijn nog geen gedetailleerde plannen ontwikkeld. Ook is nog niet bekend welke functie aan de gronden wordt toegekend.

In plaats van de gesloopte opstallen aan de Rumelaarseweg 46 zal op de locatie Ruimzicht een nieuwe woning worden gebouwd. De exacte locatie van deze woning, hoe deze eruit zal gaan zien en welke omvang deze heeft, is nog onbekend. Ook zijn er nog geen gedetailleerde plannen voor de inrichting van de nieuwbouwlocatie (tuin, toegangsweg, aanbrengen verlichting, etc.).

5.2 Mogelijke effecten van de plannen voor flora en fauna

Realisatie van de plannen kan de volgende nadelige effecten hebben voor de aanwezige flora en fauna:

- tijdelijke verstoring van de leef- en jachtgebieden als gevolg van de sloopwerkzaamheden;
- permanent verdwijnen van broedlocaties en een kleine oppervlakte leef-, jacht- en foerageergebied door een veranderde inrichting van het perceel Rumelaarseweg 46;
- ontstaan van nieuwe broedlocaties en nieuw leef- en foerageergebied door de sloop van de gebouwen op het perceel Rumelaarseweg 46;
- tijdelijke verstoring van de leef- en jachtgebieden als gevolg van de bouwwerkzaamheden;
- permanent verdwijnen van een kleine oppervlakte jacht- en foerageergebied door de nieuwbouw op de locatie Ruimzicht, en
- permanente verstoring of vernietiging van een kleine oppervlakte jacht- en foerageergebied door een veranderd gebruik van het perceel van de locatie.

6 De resultaten in het licht van de Flora- en Faunawet: de natuurtoets

6.1 Strikter beschermde soorten

In tabel 5 is een overzicht gegeven van de strikter beschermde soorten die op de planlocaties zijn vastgesteld. In de tabel is aangegeven krachtens welke wet of richtlijn de soorten bescherming genieten en in welke tabel van de 'AMvB art. 75' ze zijn opgenomen. Licht beschermde soorten (Tabel 1 van de AMvB art. 75) zijn niet in de tabel opgenomen, omdat voor deze soorten een algemene vrijstellingsregeling geldt.

Nederlandse naam	Rumelaarseweg	Ruimzicht	Vogelrichtlijn	Habitatrichtlijn Bijlage 2	Habitatrichtlijn Bijlage 4	Flora- & Faunawet	AMvB Tabel 2	AMvB Tabel 3
Zoogdieren								
Ruige dwergvleermuis		x						
Gewone dwergvleermuis	x	x						
Rosse vleermuis	x	x						
Laatvlieger		x						
Das		x						
Vogels								
Grauwe vliegenvanger	x							
Groenling	x							
Heggenmus	x							
Houtduif	x							
Koolmees	x							
Merel	x							
Pimpelmees	x							
Roodborst	x							
Spreeuw	x							
Staartmees	x							
Tijftjaf	x							
Vink	x							
Winterkoning	x							
Witte kwikstaart	x							
Zanglijster	x							

Tabel 5. Strikter beschermde soorten

Met een blauw vlakje is aangegeven of een soort beschermd is krachtens de Flora- en Faunawet, de Vogelrichtlijn of de Habitatrichtlijn; met een groen vlakje in welke tabel van de toelichtende brochure op de AMvB art. 75 (LNV 2005) de soort is opgenomen.

Uit de tabel blijkt dat vijf van de aangetroffen soorten (vleermuizen en das) zijn opgenomen in Tabel 3 van de 'AMvB art. 75'. De vleermuizen zijn bovendien opgenomen in Bijlage IV van de Habitatrichtlijn. De bescherming van deze soorten heeft een Europees rechtelijke grondslag en hiervoor geldt dan ook het strengste beschermingsregime.

Alle broedvogels zijn strikt beschermd krachtens de Flora- en Faunawet en zijn opgenomen in de Vogelrichtlijn; dientengevolge heeft ook de bescherming van deze soorten een Europees rechtelijke grondslag.

De grauwe vliegenvanger nestelde in de klimop en wingerd aan de achterzijde van het woonhuis aan de Rumelaarseweg 46 (HB)

6.2 Effecten van de plannen op de strikter beschermde soorten

In het onderstaande wordt een nadere toelichting gegeven op de mogelijke effecten van de plannen voor de strikter beschermde soorten en de consequenties hiervan in het licht van de Flora- en Faunawet.

De vastgestelde vleermuizen (ruige en gewone dwergvleermuis, rosse vleermuis en laatvlieger) komen in de regio (vrij) algemeen voor. De plannen voor sloop en nieuwbouw zullen niet leiden tot het verstoren of vernietigen van verblijfplaatsen en/of vliegroutes van de aanwezige vleermuissoorten, omdat deze op de beide locaties niet voorkomen. De plannen voor nieuwbouw kunnen wel leiden tot verstoring en vernietiging van een kleine oppervlakte jachtgebied. Dit jachtgebied heeft echter niet een zodanige betekenis dat het vernietigen van een klein deel ervan, de functionaliteit van de leefgebieden van de aanwezige vleermuissoorten wezenlijk zal aantasten. Voor zover kon worden nagegaan is het jachtgebied voor geen van de soorten een essentieel jachtgebied dat in de zin van de Flora- en Faunawet moet worden opgevat als een vaste verblijfplaats. Daar komt bij dat er in de onmiddellijke omgeving van de locatie Ruimzicht verschillende alternatieve geschikte jachtgebieden aanwezig zijn die in de huidige situatie door vleermuizen ook al als zodanig worden gebruikt.

Voor vleermuizen kunnen de plannen de volgende effecten hebben:

Realisatiefase: - verstoring van de jachtgebieden door uitvoering van de werkzaamheden
- verstoring en vernietiging van een kleine oppervlakte jachtgebied door de nieuwbouw.

Na realisatie: - permanente vernietiging van een kleine oppervlakte jachtgebied door de nieuwbouw.

Omdat de plannen niet zullen leiden tot het vernietigen van vaste verblijfplaatsen behoeft voor geen van de aangetroffen vleermuissoorten een ontheffing te worden aangevraagd.

De aanwezigheid van das is (aan de hand van sporen) alleen vastgesteld voor de locatie Ruimzicht. Het is echter aannemelijk dat de soort ook gefoerageerd heeft op de graslanden op het perceel Rumelaarseweg 46, omdat op nog geen 200 meter afstand van deze locatie een jaarlijks belopen dassenburcht ligt. Het afgelopen jaar werd er echter voortdurend gewerkt aan de bouw van het ecoduct, ook in de nachtelijke uren, waardoor er veel verstoring was en de graslanden bovendien moeilijker bereikbaar waren voor de dassen.

De das komt in de ruimere omgeving van de planlocaties verspreid voor.

Op het perceel Rumelaarseweg 46 zal realisatie van de plannen leiden tot een geringe toename van de oppervlakte geschikt foerageergebied. Dit foerageergebied heeft echter niet een zodanige betekenis dat het vernietigen van een klein deel ervan, de functionaliteit van het leefgebied van de das wezenlijk zal aantasten. Voor zover kon worden nagegaan, is het foerageergebied voor de das geen essentieel jachtgebied dat in de zin van de Flora- en Faunawet moet worden opgevat als een vaste verblijfplaats. Daar komt bij dat er in de onmiddellijke omgeving van de beide planlocaties voldoende alternatieve foerageergebieden aanwezig zijn.

Voor de das kunnen de plannen de volgende effecten hebben:

Realisatiefase: - verstoring van de foerageergebieden door uitvoering van de werkzaamheden;
- verstoring en vernietiging van een kleine oppervlakte foerageergebied door de nieuwbouw.

Na realisatie: - geringe toename van de oppervlakte foerageergebied door sloop van Opstallen;
- permanente vernietiging van een kleine oppervlakte foerageergebied door de nieuwbouw.

Omdat de plannen niet zullen leiden tot het vernietigen van vaste verblijfplaatsen of essentiële foerageergebieden en de functionaliteit van het leefgebied van dassen niet zal worden aangetast, behoeft voor geen van de aangetroffen vleermuissoorten een ontheffing te worden aangevraagd.

Voor vleermuizen kunnen de plannen de volgende effecten hebben:

Realisatiefase: - verstoring van de jachtgebieden door uitvoering van de werkzaamheden;
- verstoring en vernietiging van een kleine oppervlakte jachtgebied door de nieuwbouw.

Na realisatie: - permanente vernietiging van een kleine oppervlakte jachtgebied door de nieuwbouw.

Omdat de plannen niet zullen leiden tot het vernietigen van vaste verblijfplaatsen, behoeft voor geen van de aangetroffen vleermuissoorten een ontheffing te worden aangevraagd.

Op het perceel Rumelaarseweg 46 komen verschillende broedvogels voor, zowel in of aan de opstallen als in de opgaande beplantingen.

Voor broedvogels kan realisatie van de plannen de volgende effecten hebben:

- Realisatiefase:*
- verstoring en vernietiging van nestlocaties door werkzaamheden;
 - verstoring en vernietiging van nesten door werkzaamheden, en
 - verstoring van het leefgebied door de werkzaamheden.
- Na realisatie:*
- permanent verdwijnen van geschikte nestlocaties door de sloop van gebouwen.

Het vernielen van nesten en eieren en het doden en verwonden van individuen kan worden voorkomen door de genoemde werkzaamheden uit te voeren buiten het broedseizoen van vogels, bij voorkeur in de nazomer, herfst en/of de eerste helft van de winter (december en januari). Dan zullen de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet worden overtreden.

6.3 Is een ontheffing nodig?

Als de werkzaamheden ten behoeve van de plannen worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels, zullen de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet worden overtreden. Voor de andere aanwezige strikt beschermde soorten zullen de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet niet worden overtreden. Voor deze soorten heeft geen ontheffing te worden aangevraagd.

De graslanden aan weerszijden van het woonhuis aan de Rumelaarseweg 46 hebben een aanzienlijke betekenis voor insecten. Er komen verschillende soorten vlinders van bloemrijke graslanden voor en opvallend veel uitrijpende en jagende waterjuffers en libellen, waaronder de zeldzame tengere pantserjuffer (HB)

7 Mitigerende maatregelen

Uitvoering van de plannen zal alleen dan leiden tot overtreding van de verbodsbepalingen van de Flora- en Faunawet, als de werkzaamheden worden uitgevoerd binnen het broedseizoen van vogels. De enige 'echte' mitigerende maatregelen hebben dan ook betrekking op vogels.

- Werkzaamheden ten behoeve van de sloop en de nieuwbouw worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels, bij voorkeur in de nazomer, herfst en/of de eerste helft van de winter (december en januari).
[**N.B.** Als broedseizoen wordt in de regel de periode 15 maart – 15 juli aangehouden. Er is echter een aantal soorten dat ook buiten deze periode broedt. Ook de broedsels van deze soorten vallen onder de bescherming van de Flora- en Faunawet. Het is derhalve verstandig om voorafgaand aan de uitvoering van maatregelen in het vroege voorjaar of in de nazomer te laten controleren of er geen bezette nesten van vogels aanwezig zijn.]
- Als één of meer van deze werkzaamheden moeten worden uitgevoerd in het broedseizoen van vogels, dan wordt voorafgaand door een deskundige beoordeeld of er bezette vogelnesten kunnen worden verstoord of vernield.
- Als er bezette vogelnesten worden aangetroffen, worden de werkzaamheden uitgesteld totdat de vogels de nesten uit eigener beweging hebben verlaten.

Door bij realisatie van de plannen te voldoen aan enkele randvoorwaarden voor de nieuwbouw en enkele aanvullende maatregelen te treffen, kan worden voldaan aan de zorgplicht die eveneens in de Flora- en Faunawet is vastgelegd, en kan de aanwezige natuur in het gebied worden behouden en/of versterkt. Het gaat hierbij om de volgende punten.

- De jagende vleermuizen die zijn waargenomen op de locatie Ruimzicht, joegen vooral langs de bosranden. Om dit jachtgebied zo min mogelijk te verstoren, is het wenselijk dat de nieuwbouw op enige afstand (minimaal twintig meter) uit de bosrand wordt gerealiseerd.
- Aan de nieuwbouw wordt zo min mogelijk verlichting aangebracht en er wordt geen verlichting gericht op de bosranden.
- De toegangsweg naar de nieuwbouw wordt bij voorkeur niet verlicht, maar als dat vanuit veiligheidsoverwegingen niet anders kan, wordt het aantal verlichtingspunten tot een minimum beperkt en wordt amberkleurige LED-verlichting gebruikt.
- De graslanden op het perceel Rumelaarseweg 46 zijn in de huidige situatie relatief bloem- en structuurrijk en zijn daardoor rijk aan insecten. Om deze rijkdom te kunnen behouden is het wenselijk dat de graslanden en de gronden waar de opstallen hebben gestaan, worden beheerd als hooiland.

8 Conclusies

Actuele natuurwaarden

- Op de beide locaties zijn in totaal 193 plantensoorten vastgesteld; 183 op de Rumelaarseweg en 23 op de locatie Ruimzicht.
- Op de locatie Rumelaarseweg is één licht beschermde soort vastgesteld: het akkerklokje. Het betreft hier vermoedelijk verwilderde exemplaren uit de tuin rond het woonhuis.
- Geen van de vastgestelde soorten is beschermd of als bedreigd of ernstig bedreigd opgenomen op de Rode en/of Oranje Lijst.
- Op de beide locaties zijn in totaal 13 soorten zoogdieren vastgesteld, 7 op de Rumelaarseweg en 13 op de locatie Ruimzicht. Vijf soorten (vier soorten vleermuizen en das) zijn strikt beschermd.
- Op de beide locaties zijn geen verblijfplaatsen van de strikt beschermde zoogdieren vastgesteld.
- Op de locatie Rumelaarseweg 46 zijn 15 broedvogels vastgesteld; op de locatie Ruimzicht komen geen broedvogels voor.
- Op beide planlocaties komen geen reptielen voor.
- Op de locatie Rumelaarseweg 46 zijn 3 soorten amfibieën vastgesteld; op de locatie Ruimzicht komen geen amfibieën voor.
- Op de beide planlocaties samen zijn 15 soorten dagvlinders waargenomen. Geen van deze soorten is strikter beschermd of als bedreigd of ernstig bedreigd opgenomen op de Rode of Oranje Lijst.
- Op de beide planlocaties samen zijn 21 soorten waterjuffers en libellen waargenomen. Geen van deze soorten is strikter beschermd; één soort (tengere pantserjuffer) is als sterk bedreigd opgenomen op de Oranje Lijst.
- Op de beide planlocaties samen zijn 8 soorten sprinkhanen vastgesteld. Geen van de soorten is strikter beschermd of als bedreigd of ernstig bedreigd opgenomen op de Rode of Oranje Lijst.

Flora- en Faunawet, natuurtoets

- De plannen voor de beide planlocaties zullen niet leiden tot het vernietigen of verstoren van vaste verblijfplaatsen van vleermuizen.
- De plannen voor de beide planlocaties zullen niet leiden tot het vernietigen of verstoren van vaste verblijfplaatsen van das.
- De plannen voor de beide planlocaties zullen niet leiden tot het vernietigen of verstoren van nesten van vogels, mits de werkzaamheden worden uitgevoerd buiten het broedseizoen van vogels.
- Door te voldoen aan enkele randvoorwaarden en enkele gerichte maatregelen te treffen, kan worden voldaan aan de zorgplicht Flora- en Faunawet en kunnen de aanwezige natuurwaarden worden behouden en/of versterkt.

9 Geraadpleegde literatuur

- Alterra 2012. Website Bodemdata.nl (<http://www.bodemdata.nl/>).
- Backes, Ch.W., P.J.J. van Buuren & A.A. Freriks 2004. Hoofdlijnen natuurbeschermingsrecht. Sdu Uitgevers bv., Den Haag.
- Bal, D., H.M. Beijer, M. Fellingier, R. Haveman, A.J.F.M. van Opstal & F.J. van Zadelhoff 2001. Handboek Natuurdoeltypen, Rapport Expertisecentrum LNV nr. 2001/020, Wageningen.
- Beenen, R. (red.) 1998. Werkdocument Soortenbeleid, onderdeel fauna. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Beenen, R., E. van den Dool & W. Timmers 2002. Werkdocument Soortenbeleid, onderdeel flora. Provincie Utrecht, Utrecht.
- Beusekom, R. van, et al. [red.] 2005. Rode Lijst van de Nederlandse Broedvogels. Tirion Uitgevers B.V. Baarn.
- Dienst Regelingen van het ministerie van LNV 2009. Wijziging beoordeling ontheffing Flora- en faunawet bij ruimtelijke ingrepen. Brief, Den Haag.
- Dienst Regelingen van het ministerie van El&I 2011. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*. Den Haag.
- Gegevensautoriteit Natuur, Netwerk Groene Bureaus & Zoogdiervereniging 2012. Het protocol voor vleermuisinventarisaties (www.natuurnet.nl).
- Hom, C.C., P.H.C. Lina, G. van Ommering, R.C.M. Creemers & H.J.R. Lenders 1996. Bedreigde en kwetsbare reptielen en amfibieën in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC Natuurbeheer nr. 25. IKC, Wageningen.
- Limpens, H., K. Mostert & W. Bongers (red.) 1997. Atlas van de Nederlandse vleermuizen. Onderzoek naar verspreiding en ecologie. KNNV-Uitgeverij, Utrecht.
- Lina, P.H.C. en G. van Ommering 1996. Bedreigde en kwetsbare vogels in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 21. IKC, Wageningen.
- Meijden, R. van der, B. Odé, C.L.G. Groen, J.P.M. Witte & D. Bal 2000. Bedreigde en kwetsbare vaatplanten in Nederland. Basisrapport met voorstel voor de Rode Lijst. *Gorteria* 26(4):85-208.
- Ministerie van LNV 2000. Bescherming van planten en dieren. *Over de Flora- en Faunawet*. Brochure nr. 03. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002a. Ter bescherming van onvervangbare flora en fauna. Algemene toelichting op de Flora- en Faunawet. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2002b. Soortbescherming bij ruimtelijke ingrepen en dergelijke. Over de Flora- en Faunawet in Nederland. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ministerie van LNV 2005. Buiten aan het werk? Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren. De Flora- en Faunawet in de praktijk; informatie over vrijstellingen, ontheffingen en gedragscodes. Ministerie van LNV, 's Gravenhage.
- Ommering, G. van, I. van Halder, C.A.M. van Zwaay & I. Wynhoff 1995. Bedreigde en kwetsbare dagvlinders in Nederland. Toelichting op de Rode Lijst. Rapport IKC-Natuurbeheer nr. 18, IKC, Wageningen.
- Provincie Utrecht 2004. Streekplan 2005-2015. Rapport, Utrecht.
- Provincie Utrecht 2008. Structuurvisie Provincie Utrecht. Rapport, Utrecht.
- Provincie Utrecht 2012. Natuurbeheerplan 2013. Rapport, Utrecht.

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Akkerdistel	Cirsium arvense	x	x
Akkerklokje	Campanula rapunculoides	x	
Akkerkool	Lapsana communis	x	
Akkermelkdistel	Souchus arvensis	x	
Akkervergeet-mij-nietje	Myosotis arvensis	x	
Akkerviooltje	Viola arvensis		x
Akkerwinde	Convolvulus arvensis	x	
Amerikaans krentenboompje	Amelanchier lamarckii	x	
Basterdklaver	Trifolium hybridum	x	
Beekpunge	Veronica beccabunga	x	
Beklierde duizendknoop	Persicaria lapathifolia	x	x
Bergbasterdwederik	Epilobium montanum	x	
Biezenknoppen	Juncus conglomeratus	x	
Bijvoet	Artemisia vulgaris	x	
Bitterzoet	Solanum dulcamara	x	
Blaartrekkende boterbloem	Ranunculus sceleratus	x	
Bleke klaproos	Papaver dubium	x	
Boerenwormkruid	Tanacetum vulgare	x	
Bosandoorn	Stachys sylvatica	x	
Boskruiskruid	Senecio sylvaticus	x	
Bosveldkers	Cardamine flexuosa	x	
Boswilg	Salix caprea	x	
Brede stekelvaren	Dryopteris dilatata	x	
Dagkoekoeksbloem	Silene dioica	x	
Drienerfmuur	Moehringia trinervia	x	
Echte kamille	Matricaria recutita	x	
Echte koekoeksbloem	Lychnis flos-cuculi	x	
Echte valeriaan	Valeriana officinalis	x	
Eenjarige hardbloem	Scleranthus annuus	x	
Eenstijlige meidoorn	Crataegus monogyna	x	
Egelboterbloem	Ranunculus flammula	x	
Engels raaigras	Lolium perenne	x	
Fijn schapengras	Festuca filiformis	x	
Fioringras	Agrostis stolonifera	x	x
Fluitenkruid	Anthriscus sylvestris	x	
Framboos	Rubus idaeus	x	
Geel nagelkruid	Geum urbanum	x	
Gekroesde melkdistel	Sonchus asper	x	
Gelderse roos	Viburnum opulus	x	
Gele lis	Iris pseudacorus	x	
Gele waterkers	Rorippa amphibia	x	
Geoord helmkruid	Scrophularia auriculata	x	
Geoorde wilg	Salix aurita	x	
Gestreepte witbol	Holcus lanatus	x	x
Gevleugeld hertshooi	Hypericum tetrapteum	x	
Gewone berenklauw	Heracleum sphondylium	x	
Gewone braam	Rubus fruticosus	x	
Gewone brunel	Prunella vulgaris	x	
Gewone engelwortel	Angelica sylvestris	x	
Gewone ereprijs	Veronica chamaedrys	x	
Gewone es	Fraxinus excelsior	x	
Gewone esdoorn	Acer pseudoplatanus	x	
Gewone hennepnetel	Galeopsis tetrahit	x	x
Gewone hoornbloem	Cerastium f. vulgare	x	
Gewone klit	Arctium minus	x	
Gewone melkdistel	Sonchus oleraceus	x	
Gewone paardenbloem	Taraxacum officinale	x	

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Gewone raket	Sisymbrium officinale	x	
Gewone reigersbek	Erodium cicutarium cicutarium	x	
Gewone rolklaver	Lotus c. corniculatus	x	
Gewone smeewortel	Symphytum officinale	x	
Gewone spurrie	Spergula arvensis	x	
Gewone veldbies	Luzula campestris	x	
Gewone vlier	Sambucus nigra	x	
Gewoon biggenkruid	Hypochaeris radicata	x	
Gewoon duizendblad	Achillea millefolium	x	
Gewoon herderstasje	Capsella bursa-pastoris	x	x
Gewoon reukgras	Anthoxanthum odoratum	x	
Gewoon speenkruid	Ranunculus ficaria bulbilifer	x	
Gewoon struisgras	Agrostis capillaris	x	
Gewoon varkensgras	Polygonum aviculare	x	x
Glad vingergras	Digitaria ischaemum		x
Grasmuur	Stellaria graminea	x	
Greppelrus	Juncus bufonius	x	x
Groene naalbaar	Setaria viridis		x
Grote brandnetel	Urtica dioica	x	
Grote egelskop	Sparganium e. erectum	x	
Grote ereprijs	Veronica persica		x
Grote kattenstaart	Lythrum salicaria	x	
Grote lisdodde	Typha latifolia	x	
Grote vossenstaart	Alopecurus pratensis	x	
Grote waterweegbree	Alisma plantago-aquatica	x	
Grote wederik	Lysimachia vulgaris	x	
Grote weegbree	Plantago major major	x	
Haagwinde	Calystegia sepium	x	
Hanenpoot	Echinochloa crus-galli		x
Harig knopkruid	Galinsoga quadriradiata	x	
Harig wilgenroosje	Epilobium hirsutum	x	
Hazelaar	Corylus avellana	x	
Hazenpootje	Trifolium arvense	x	
Hazenzegge	Carex ovalis	x	
Heermoes	Equisetum arvense	x	
Heggenduizendknoop	Fallopia dumetorum	x	
Hoge cyperzegge	Carex pseudocyperus	x	
Hondsdrif	Glechoma hederacea	x	
Hondsroos	Rosa canina	x	
Hop	Humulus lupulus	x	
Hopklaver	Medicago lupulina	x	
Jakobskruid	Senecio jacobaea	x	
Kaal knopkruid	Galinsoga parviflora	x	x
Kale jonker	Cirsium palustre	x	
Kalmoes	Acorus calamus	x	
Kleefkruid	Galium aparine	x	
Klein kruiskruid	Senecio vulgaris	x	
Klein streepzaad	Crepis capillaris	x	
Kleine brandnetel	Urtica urens	x	
Kleine klaver	Trifolium dubium	x	
Kleine leeuwenklauw	Aphanes inexpectata	x	
Kleine leeuwentand	Leontodon saxatilis	x	
Kleine ooievaarsbek	Geranium pusillum	x	
Kleine varkenskers	Coronopus didymus	x	x
Kleine veldkers	Cardamine hirsuta	x	
Klimop	Hedera helix	x	
Klimopereprijs	Veronica hederifolia	x	

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Kluwenhoornbloem	Cerastium glomeratum	x	
Kluenzuring	Rumex conglomeratus	x	
Knoopkruid	Centaurea jacea	x	
Knopig helmkruid	Scrophularia nodosa	x	
Koninginnenkruid	Eupatorium cannabinum	x	
Kropaar	Dactylis glomerata	x	
Kruipende boterbloem	Ranunculus repens	x	
Kruldistel	Carduus crispus	x	
Kweek	Elytrigia repens	x	x
Liesgras	Glyceria maxima	x	
Liggende vetmuur	Sagina procumbens	x	
Look-zonder-look	Alliaria petiolata	x	
Madeliefje	Bellis perennis	x	
Mannagras	Glyceria fluitans	x	
Mannetjesereprijs	Veronica officinalis	x	
Melganzenvoet	Chenopodium album	x	x
Moerasrolklaver	Lotus pedunculatus	x	
Moerasspirea	Filipendula ulmaria	x	
Moerasvergeet-mij-nietje	Myosotis scorpioides	x	
Oeverzegge	Carex riparia	x	
Oranje havikskruid	Hieracium aurantiacum	x	
Paarse dovenetel	Lamium purpureum	x	
Pastinaak	Pastinaca sativa	x	
Penningkruid	Lysimachia nummularia	x	
Perzikkruid	Persicaria maculosa	x	x
Pinksterbloem	Cardamine pratensis	x	
Pitrus	Juncus effusus	x	
Reukeloze kamille	Tripleurospermum maritimum	x	
Ridderzuring	Rumex obtusifolius	x	
Riet	Phragmites australis	x	
Rietgras	Phalaris arundinacea	x	
Ringelwikke	Vicia hirsuta	x	
Robertskruid	Geranium robertianum	x	
Rode klaver	Trifolium pratense	x	
Rood zwenkgras	Festuca rubra	x	
Ruige zegge	Carex hirta	x	
Ruw beemdgras	Poa trivialis	x	
Schapenzuring	Rumex acetosella	x	
Scherpe boterbloem	Ranunculus acris	x	
Scherpe zegge	Carex acuta	x	
Schietwilg	Salix alba	x	
Schijfkamille	Matricaria discoidea	x	
Sint-Janskruid	Hypericum perforatum	x	
Sleedoom	Prunus spinosa	x	
Smalle weegbree	Plantago lanceolata	x	
Speerdistel	Cirsium vulgare	x	
Stijf havikskruid	Hieracium laevigatum	x	
Stinkende gouwe	Chelidonium majus	x	
Straatgras	Poa annua	x	x
Tijmeprijs	Veronica serpyllifolia	x	
Timoteegras	Phleum pr. pratense	x	
Tweerijige zegge	Carex disticha	x	
Veelbloemige veldbies	Luzula multiflora	x	
Veerdelig tandzaad	Bidens tripartita	x	
Veldbeemdgras	Poa pratensis	x	
Veldereprijs	Veronica arvensis	x	
Veldzuring	Rumex acetosa	x	

Bijlage 1. Vastgestelde plantensoorten (vervolg)			
Nederlandse naam	Wetenschappelijke naam	Rumelaarseweg	Ruimzicht
Vertakte leeuwentand	Leontodon autumnalis	x	
Viltige basterdwederik	Epilobium parvillorum	x	
Vlasbekje	Linaria vulgaris	x	
Vogelmuur	Stellaria media	x	x
Vogelwikke	Vicia cracca	x	
Vroege haver	Aira praecox	x	
Vroegeling	Erophila verna	x	
Watermunt	Mentha aquatica	x	
Wilde bertram	Achillea ptarmica	x	
Wilde kamperfoelie	Lonicera periclymenum	x	
Wilde lijsterbes	Sorbus aucuparia	x	
Wilgenroosje	Chamerion angustifolium	x	
Witte dovenetel	Lamium album	x	
Witte klaver	Trifolium repens	x	
Wolfspoot	Lycopus europaeus	x	
Zachte dravik	Bromus hordeaceus	x	
Zachte ooievaarsbek	Geranium molle	x	x
Zandraket	Arabidopsis thaliana	x	
Zevenblad	Aegopodium podagraria	x	
Zilverschoon	Potentilla anserina	x	x
Zomereik	Quercus robur	x	
Zwaluwtong	Fallopia convolvulus		x